

Rechtstreeks

vrijzinnig humanistisch tijdschrift

Verder in dit nummer: De diffusie van de verantwoordelijkheid - Vrijheid achter prikkeldraad - Als 'het druk hebben' niet meer leuk is... - Trump & de kerken - Het beste moet nog komen - Infonamiddag 'Waardig levenseinde' - Word vrijwilliger bij het huisvandeMens! - De LEIFarts - Het zou/zal/moet veranderen... - ...

Niets leuker dan het jaar te beginnen met een paar open deuren in te trappen. Een portie doemdenken, overgoten met een flinke dosis zwartgalligheid en slikken maar. Daar gaan we. Zo goed als alle pijlers van onze geliefde welvaartsmodel zijn aan ernstige corrosie onderhevig. Politieke partijen, en bij uitbreiding klassieke politici, zijn de risee van onze samenleving geworden en parlementairen verdoen naar verluidt hun tijd in het halfrond met YouTube filmpjes; het grote gelijk komt nu van burgerbewegingen geschraagd door ontevreden, maar mondige burgers die hun alternatief aanbieden. De rechters, en dus het gerecht, is wereldvreemd en het volksvermaak nummer één, assisen, wordt wellicht afgeschaft. De trajectcontroles zullen diep in uw portemonnee tasten en 70 km per uur wordt het nieuwe 90. De media is leugenachtig en het nieuws dat zich eertijds verspreidde met de snelheid van de postkoets doet dat nu tegen lichtsnelheid. Elke burger is journalist op de sociale media en fotograaf met zijn smartphone. De kerk en de georganiseerde vrijzinnigheid tellen minder leden dan de plaatselijke yoga club, de banken laten u betalen voor uw eigen geld en e-commerce nekt de plaatselijke middenstand. De ijsberen zweten zich te pletter op de Noordpool, de Russische beer geeft geen Krim(p) en de ongelikte beer huist in het Witte Huis. Racisme is van relatief bon ton geworden en de Europese modderstroom wordt gevoed door schavuiten als Wilders, Le

Pen, Orbán en Haider. Engeland drijft weg van het vasteland en Turkije droomt luidop van een nieuw Ottomaanse Rijk. IS wil de wet van God ofte de sharia invoeren en de evangelicals hielpen Trump aan de overwinning, ook al in de naam van God - brothers in arms.

Is het dan allemaal kommer en kwel? Is deze vrijzinnige humanist een azijnpijser of gaat het toch nog de goede kant op met de wereld? Ondubbeltinnig ja. Op macro schaal stijgt de geletterdheid, daalt de kindersterfte en stijgt de levensverwachting. Ondanks de terreur zijn er nooit minder wereldbewoners het slachtoffer geweest van oorlogsgeweld. Hongersnood is de wereld nog niet uit, maar dan toch gemarginaliseerd en dankzij globalisering is de extreme armoede substantieel afgenomen. En daar een democratie veel meer kansen biedt op materiele vooruitgang dan een dictatuur, is globalisering er ook hier mee de oorzaak van dat democratische bestuursvormen in de lift zitten. En hou dan ook maar meteen voor ogen dat er veel verschijningsvormen van democratie zijn en dat sommigen gevaarlijk op het randje balanceren. We gaan dus maar het beste verhoppen voor 2017. Van Nostradamus tot moderne opiniepeilers: de toekomst laat zich toch niet voorspellen. Behalve door wijlen Leonard Cohen natuurlijk: first we take Manhattan, then we take Berlin...

Wellicht wordt 2017 opnieuw een jaar van gewinning. Net zoals in Berlijn gaan we na de zoveelste aanslag schouderop-

halend over tot de orde van de dag. Het riedeltje van een stevige vermogenswinstbelasting beantwoorden we met hoongelach en wie piekert er nog over zijn ARCO-aandeel of een mooie rente op zijn spaarcenten. Het is slechts wachten op de eerstvolgende clash tussen de Zionistische staat Israël en de Palestijnse Autoriteit en in het voorjaar dobberen er opnieuw stuurlaars vluchtelingen op de Middellandse Zee. Cynisch? Mischien, maar evenzeer realistisch.

Goede voornemens dan maar. Helaas zijn volgens recent hersenonderzoek ook die gedoemd om te mislukken.

Werkten mee aan dit nummer:

Lore Alleman, Philip Bolle, Jean Pierre Callant, Lieve De Cuyper, Mieke Deltomme, Lieve Goemaere, hvdM-Ieper, Ludovic Ide, Sofie Sanders, Stefan Vanwildemeersch en Peter Vanthuynne.

Eindredactie en redactieadres:

Philip Bolle - Vleeshouwerstraat 10 - 8900 Ieper
E-mail: philip.bolle@telenet.be

Lay-out:

Deruddere bvba

RECHTSTREEKS is een uitgave van de Ieperse Vrijzinnige Koepel (IVK)

Lid worden van HVV/OVM kost 12,00 euro per jaar, te storten op rekeningnummer BE47 6469 0125 3080

Met de steun van deMens.nu en de provincie West-Vlaanderen

Het enige wat zou helpen is straffen en belonen. Het idee van: als je het goede denkt, ga je vanzelf een beter leven voor jezelf inrichten, klopt niet. Gedrag komt zelden voort uit bewuste gedachten. We denken dat we handelen naar de meningen en de intenties die we hebben, maar ondertussen bepaalt ons brein wat we doen en onze bewuste gedachten spelen maar een heel kleine rol in wat we daadwerkelijk doen. Kortom, trek het u allemaal niet teveel aan; u kunt er toch niets aan doen. Maar probeer toch maar goed te doen.

(Philip Bolle)

Inhoudsopgave

- p 4 De diffusie van de verantwoordelijkheid
- p 7 Vrijheid achter prikkeldraad
- p 8 Als 'het druk hebben' niet meer leuk is...
- p 10 Trump & de kerken
- p 12 Het beste moet nog komen
- p 15 Infonamiddag 'Waardig levenseinde'
- p 16 Word vrijwilliger bij het huisvandeMens!
- p 20 De LEIFarts
- p 21 Het zou/zal/moet veranderen...
- p 24 Wereldlichtjesdag
- p 26 De scheve resultaten van PISA
- p 30 Wees gegroet
- p 32 Digimores debatwedstrijd 2017

DE DIFFUSIE VAN DE VERANTWOORDELIJKHEID

Help! Ik had me voorgenomen drie bladzijden neer te pennen voor dit tijdschrift, en uitstelgedrag heeft me er opnieuw toe gedwongen tot het allerlaatste moment te wachten om voor de laptop plaats te nemen en er aan te beginnen.

Ik roep dan wel om hulp, maar naar verluidt komt er zelden ook iemand toesnellen om je daadwerkelijk uit de nood te helpen. Het wordt door hulpverleners dan ook aangeraden om wanneer je in nood zou verkeren, niet om hulp te roepen, maar luidkeels uit te schreeuwen: "Brand, brand, brand!". Gegarandeerd komen uit alle onmogelijke hoeken mensen tevoorschijn en zal er zich snel een grote groep vormen, allen even ijverig op zoek naar waar de brandhaard zich dan wel kan bevinden. Wanneer het zoeken naar rook, laat staan het vinden van vuur, niet succesvol zal blijken en het duidelijk zal worden dat men niet het verhoopte schouwspel te zien zal krijgen, dan zal er van de ijver en het enthousiasme waarschijnlijk niet zo veel meer overschieten. Trouwens de meute die komt opdagen bij een brand, komt zelden toegesneld met het gezamenlijke doel om effectief de handen uit de mouwen te steken, maar veeleer om toe te kijken of/hoe anderen dat misschien wel zouden doen en om de miserie van een ander te aanschouwen terwijl ze onderling bevestiging zoeken voor stellingen als: "t Is toch wel erg, he!".

Ik laat jullie graag kennis maken met Kitty Genovese. Kitty was een dienstster uit Queens, New York. Na een late nachtdienst op 13 maart 1964 kwam Kitty aan bij het flatgebouw waar ze woonde en stapte ze naar de deur van het gebouw. Op dat moment werd ze aangevallen door een zekere Winston Moseley die haar een aantal messteken toebracht. Zij schreeuwde het uit. Moseley schrok toen een van de burens van zijn raam riep dat hij haar met rust moest laten. Ook in een aantal andere appartementen ging het licht aan en Moseley zag geen andere optie dan te vluchten met zijn auto. Hij parkeerde iets verderop en merkte dat de lichten in het gebouw weer gedoofd waren. Zijn nieuwsgierigheid dwong hem naar de plaats van het delict terug te keren om zijn slachtoffer te zoeken. Niet uit spijt of om haar te helpen, maar om zijn werk af te maken. Hij vond Kitty strompelend aan de inkom van het appartementsgebouw en bracht haar nog een aantal messteken toe, waarna ze uiteindelijk stikkend in haar bloed overleed. Onderzoek wees uit dat maar liefst 37 van haar burens op één of andere manier getuige waren

geweest van de brutale aanranding en moord. Sommigen hadden haar horen schreeuwen, anderen hadden de moord zien gebeuren en toch duurde het nog meer dan een half uur vooraleer iemand de politie en de hulpdiensten verwittigde. Op het moment dat die aankwamen, was het natuurlijk al lang te laat.

De moord op Kitty liet het licht schijnen op een belangrijk sociaalpsychologisch gegeven. Omstaanders die getuige zijn van een noodsituatie, gaan er vaak van uit dat iemand anders wel al te hulp zal zijn geschoten of willen zelf geen risico's nemen door iemand te helpen. Dit omstaander-effect heeft alles te maken met wat men noemt de **diffusie (verspreiding) van verantwoordelijkheid**. Ons verantwoordelijkheidsgevoel vermindert omgekeerd evenredig naarmate een groep van getuigen - en dus ook van mogelijke hulpverleners - groter wordt.

In dezelfde periode als de moord op Kitty werd ook een artikel gepubliceerd door ene Stanley Milgram. In dit artikel met als titel 'Behavioral study of obedience' gaf Milgram de resultaten mee van een experiment dat later samengevat beschreven werd in zijn boek 'Obedience

to Authority: an experimental view'. Dit experiment kwam er in de nasleep van WO II, waarbij mensen die in concentratiekampen hadden gewerkt en (on)rechtstreeks hadden meegewerkt aan het uitroeien van grote groepen joden, zigeuners, andersvaliden,... als reden hiervoor aangaven dat ze dit enkel deden in opdracht van iemand anders of dat ze simpelweg niet wisten wat ze deden: 'Wir haben es nicht gewußt'. Milgram wilde deze uitspraken aan een onderzoek onderwerpen en stelde een nepadvertentie op om deelnemers voor een 'geheugenstudie' te vinden. Ze kregen te horen dat ze zouden deelnemen aan een experiment rond de invloed van straf bij leren.

Via een loting kreeg de deelnemer telkens de rol van leraar toegewezen, terwijl een acteur telkens de rol van leerling kreeg. De leraar stelde de leerling vragen en bij een fout antwoord moest hij de leerling een elektrische schok toedienen. Bij elk volgend verkeerd antwoord verhoogde de intensiteit van de schok. Bij de verschillende knoppen van de desbetreffende schokken stond ook vermeld dat het ging om een lichte dan wel om een uiterst hoge tot zelfs levensbedreigende schok. Wanneer de leraar

DE DIFFUSIE VAN DE VERANTWOORDELIJKHEID

weerstand begon te vertonen om nog hogere schokken toe te dienen, werd hij door een experimentleider aangemaand om toch door te gaan. Uiteindelijk bleek dat - hoewel vrijwel alle deelnemers het experiment en het doel ervan in twijfel begonnen te trekken - de meesten toch door gingen tot het geven van de maximale schokken... De leraar (deelnemer) geloofde dat hij echte schokken aan de leerling gaf. In werkelijkheid waren er geen schokken in het spel.

Dit - volgens sommigen immoreel - experiment toonde volgens Milgram aan dat wanneer er een concentratiekamp in de Verenigde Staten zou worden opgetrokken er geen enkel probleem zou zijn om dit te bemannen. Verder toonde het ook aan dat wanneer men het gevoel krijgt dat iemand anders de verantwoordelijkheid draagt voor wat je zelf (niet) doet, je zeer gemakkelijk tot ex-

treme en zelfs sadistische gedragingen kan overgaan.

De twee voorgaande voorbeelden brengen ons bij het heden waarin de sociale groepen waarin we vertoeven enorm zijn geworden en we ons heel makkelijk kunnen verbergen in de massa. Steeds meer mensen vinden de weg naar sociale media en het aantal Facebook-groepen die een of andere mening kracht moeten bijzetten of die een of andere nobel doel voor ogen hebben, schieten als paddenstoelen uit de grond. Zoals we echter allen weten, zijn niet alle paddenstoelen even verteerbaar. Heel vaak zie ik op tijdlijn likes en gedeelde berichten voor het zoveelste hondje dat ergens in een ver asiel dreigt weg te kwijnen. Even vaak zie ik - vaak van diezelfde 'vrienden' - ook een bericht verschijnen waarin men bijvoorbeeld het 'profitariaat' van de vele vluchtelingen die onze kant uitkomen aan de kaak stelt. Veel minder zie en hoor ik over initiatieven die daadwerkelijk worden ondernomen om aan de situatie zelf iets te veranderen, want neen: dat laten we liever aan een ander over. De verantwoordelijkheid ligt bij hen... Het spreekwoord 'de beste stuurder staat aan wal' lijkt actueler dan ooit.

(Ludovic Ide)

Als ik de cel binnenkwam stond er:

“Das Leben is so kurz und man ist so lange tot.”

Naar deze zin heb ik heel mijn leven geleefd.

(Paul Baeten)

Paul Baeten, Harry De Neve en Marc Reynaerts vertellen over hun ervaringen tijdens de tweede wereldoorlog. Ze getuigen over een leven in onderdrukking en hun moedige pogingen tot verzet hiertegen. Deze beklijvende verhalen worden muzikaal opgeluisterd door CordonBois. Aansluitend heffen we het glas op een nieuw jaar in zaal 'De Pereboom'. U bent van harte welkom!

Praktisch:

- Vrijdag 20 januari 2017
- 19u00 - 21u00 'Vrijheid achter prikkeldraad' Schouwburg Ieper (Vandepereboomplein)
- 21u00 - 22u30: receptie in zaal 'De Pereboom' (Korte Meersstraat 6)
- Gratis toegang
- Inschrijven vóór 13 januari via ieper@demens.nu of 057 23 06 30.

ALS 'HET DRUK HEBBEN' NIET MEER LEUK IS...

De afgelopen tijd heb ik grote kuis gehouden in mijn leven aan tweehonderd per uur. Het is me gelukt om 'het opjagen' of 'het opgejaagd worden' serieus te verminderen. Onderweg naar mijn leven onder laagspanning ben ik wel in ongenade gevallen bij een aantal, dat ik rekende onder mijn vrienden. *Collateral damage*.

Het lukt mij nu meer om leuke dingen te doen, af en toe pauzes in te lassen en soms te niksen. De ratrace loopt nog steeds, doch ik bungel in de staart van het peloton. Werk en privé zijn in wankele evenwicht, ik streef naar nóg meer harmonie. Het is lichter geworden in mijn hoofd door energievreters (dingen én mensen) te weren uit mijn leven. Geen enorme pieken, geen bodemloze dalen, gewoon rechtdoor is mijn antwoord op de vraag hoe het met me gaat. De reacties zijn uiteenlopend en daar geniet ik van. Ikzelf ben een denker en 'zit veel in mijn hoofd' terwijl de meeste mensen in mijn omgeving echte doeners zijn. Als ik 'den vroegen' heb op het werk ben ik dan om halfzes 's morgens in de badkamer een rebelse daad aan het stellen door het gebruik van een dagcrème? Mijn verstand zegt pikdonker buiten, dus pot 'nacht'. Vooral dwaas zegt Het Lief! 'k Zie je ook graag zo 's morgens vroeg. De afgelopen weken heb ik heerlijk eerlijk mijn emoties beleefd. Hier volgt een relaas van mijn gewoon rechtdoor bestaan.

Een uitnodiging voor een muzikale voor-

stelling is de aanleiding voor een hotelboeking aan de kust. Er even tussenuit om de batterijen op te laden is zeer welkom. Samen met Het Lief maken we er een leuk weekend van. We schrikken van de prijzen op de menu/drankkaart die we onder ogen krijgen. Eén koffie als equivalent voor een pakje van één halve kg in de supermarkt. Slik, ik laat het me smaken. Het Lief zegt dat ik er goed uitzie. Voor mij is de jacht naar schone en Schone* kleertjes een aangename en energievretende bezigheid, dus geniet ik er met volle teugen van als de door mij samengestelde combinaties gewaardeerd worden. Enkele uren later heb ik tijdens het *windowshoppen* helse pijnen aan mijn voeten door de uitzonderlijke wissel van comfortschoenen naar damesschoentjes. Schoon zijn doet soms zeer. 's Avonds verlicht de muziek mijn zeden en wakker worden met zicht op zee heeft wel iets.

Nog vroeg op 't jaar, maar nu al vuurwerk op het werk als de baas mijn collega's verlofaanvraag tussen Kerst en Nieuwjaar in vraag stelt. Wat de baas niet weet, is dat mijn collega al geruime tijd tegen iedereen die het wil horen, zegt dat hij met Kerst 'een pak volk' rond zijn tafel zal zetten. Zijn beschrijving van het zondagse feestmaal neem ikzelf met een grove korrel zout omdat ik weet uit welk hout hij is gesneden. Wat ik wel uit het absurdistische verhaal kan halen, is dat hij onmogelijk is staat zal zijn om maandag fris en monter op het werk te verschijnen. De verlo-

aanvraag wordt geweigerd... Zet de collega een aanval in, of niet? Jazeker, ik luister naar de harde taal die over en weer vliegt. Als een bloedstollende thriller houd ik het schouwspel in de gaten, ik geniet stiekem van het geroep, getier, gescheld en drama, zo vlak voor Kerst. De film die zich voor mij ontrolt eindigt evenwel in mineur... de toeschouwers hebben het *aan hun rekker!* Ikzelf, samen met een voor haar examen studerende jobstudent, zal de winkel draaiende mogen houden. Ik heb een paar dagen nodig om te beseffen wat er precies is voorgevallen: "Brave mensjes komen in de hemel, brutale overal!*".

Energie, elk zijn voorraad. Energiedieven, dat las je al, daar heb ik het moeilijk mee. Iedereen kent ze wel: de klagende en zagnende types, de aandachtvreters eisen te allen tijde je aandacht op, klanten in de

rij of niet... slurpend aan hun koffie... Als niet alle twee de partijen starten vanuit wederzijds respect, dan is het moeilijk om gemeend en aandachtig te luisteren. Je hoort het rommelen in de verte, een monoloog van roddels, over eigen perfectie door iemand die niet in staat is tot enige zelfreflectie en bovendien jaloers is op het succes van een ander. Vroeger probeerde ik nog de rede terug te brengen in zo'n exposé, maar sommigen zijn gewoon niet/nooit voor rede vatbaar. Bestellen ze een extra koffie, dan maak ik de keuze... een Ristretto of een Lungo, wat ik denk dat ze nodig hebben... een eerste, kleine, stille daad van verzet. Een tweede, zelf extra water drinken, zorgen voor vluchtmomenten, rustmomenten en eens de shift voorbij, naar huis, fietsend en reflecterend over de voorbije dag. De echte en valse drama's, meelevend met de eerste, loslaten de tweede... Een kunst! Ik weet het zeker: mijn energie gaat voortaan naar de dingen en mensen die mij een warm gevoel geven en misschien/waarschijnlijk komen er straks nieuwe, andere dingen op mijn pad... Laat ze komen, ik zal de warme omarmen.

(Sofie Sanders)

* Zie: <http://www.schonekieren.be/>
** vrij naar: Boek geschreven door Ute Ehrhardt bron: <http://mens-en-samenleving.infonu.nl/>

Er is al veel inkt gevloeid over de recente presidentsverkiezingen in de VS en de analyses over het verrassende (?) verlies van Hilary Clinton waaien alle kanten uit. Het zouden haar vermeende banden zijn met de grootbanken genre Goldman Sachs, de amoureuze escapades van haar man Bill, haar inschattingsfout Trump enkel te zien als de oranje clown van dienst, haar irritante overslaande stem tijdens verkiezingsrally's, haar vermeende gezondheidsproblemen, haar knullige verdediging rond het gebruik van een privé server voor geheime of staatsbelangrijke e-mails, ja zelfs de inmenging van de Russische president Poetin en Russische hackers zouden aan de grondslag liggen van haar nederlaag. Maar dat alles verklaart niet waarom de peilingbureaus er zo gigantisch naast sloegen. *There was more than the eye could see.*

Wat het oog niet zag, was de invloed van de conservatieve kerken in de rommelende, diepe buik van de VS. Acht op de tien *evangelicals* brachten hun stem uit op The Donald. *Evangelicals*, voor de duidelijkheid, zijn niet wat er in Nederland en Vlaanderen verstaan wordt onder 'evangelischen'. Bij ons gaat het om christenen die zich rekenen tot evangelische en pinkstergemeenten; in de Verenigde Staten gaat het om veel meer kerken: gemeenten over de héle breedte van het kerkelijk spectrum. Zo is deze categorie 'white, born again/evangelical christian' een mix van protestanten en niet-protestan-

ten, en ook van bijvoorbeeld rooms-katholieken en mormonen. *Evangelicals* profileren zich al sinds het einde van de jaren '70 als moraalridders. 'Cultuurstrijders', worden ze wel genoemd; trouwe Republikeinse kiezers, misschien wel de meest loyale subgroep in de partij. In nauwe samenwerking met hun politici proberen ze de mogelijkheden voor abortus zo veel mogelijk in te perken en verzetten ze zich tegen homo-emancipatie. Het lukte hen onder meer om in delen van het land seksuele voorlichting uit de schoolboeken te halen.

Wie bij vorige presidentsverkiezingen de Republikeinse kandidaat wilde worden, moest zich voegen naar het christelijke ideaalbeeld. Hij moest een *family man* zijn - heteroseksueel, getrouwd met een vrouw die hem door dik en dun steunde en bij voorkeur godvruchtig. Trump voldoet helemaal niet aan dat ideaalbeeld. Integendeel: hij belichaamt zo ongeveer alles wat *evangelicals* verafschuwen. Hij is meermaals gescheiden en hertrouwd, leidt enkele casino's en vertelt graag over zijn seksuele escapades en zijn overspel. Herinnert u zijn smeuijge ontboezeming over vrouwen in hun kruis tasten.

Vanuit onze ratio mag het dus absurd lijken dat de man alsnog zo massaal op hun steun kon rekenen. Er was dus meer aan de hand. Waarom hebben zovele Democraten in traditioneel democratisch

stemmen de staten hun stem geven aan een Republikeinse brulboei als Trump? Hoe valt dit te verklaren?

Wie ooit in de VS was, is wellicht nooit verder geraakt dan New York met zijn onwaarschijnlijke cultuuraanbod en multiculturaliteit of Disneyland in Florida. Mijn laatste bod is het zuidwesten met San Francisco, Las Vegas en de nationale parken. Niet bepaald boerengaten, maar die zijn er ook in de VS. Onwaarschijnlijk veel zelf, waar mensen zich geen barst aantrekken van wat grootstedelijken denken en verkondigen. In die onderbuik van de VS maak je kennis met de macht van honderden radicale en puur blanke kerken. Daar speelt het sociale leven van veel Amerikanen zich af. Niet Fox News, niet CNN of de New York Times zijn er de voornaamste bron van informatieverstrekking, maar wel de fundamentalistische kerken en de radicale tv-evangelisten. Zij hebben een informatiemonopolie dat ze gebruiken om hun *pro life*-meningen te ventileren; het gaat niet op om hen te vergelijken met het eertijdse Radio Mille Collines dat Rwandezen aanzetten tot genocide op hun landgenoten, maar de niet aflatende stroom van haatberichten en afkeer tegenover de figuur Hilary Clinton heeft z'n effect niet gemist. Miljoenen diepgelo-

vige Amerikanen stemden nog liever op een promiscue schertsfiguur als Trump dan op een candidate als Clinton. Trump was hoogstens een wat onbesuisde zending... En het maakte allemaal niet uit dat ze eigenlijk tegen hun eigen economisch belang stemden, Clinton was de duivel, want voor Trump-aanhangers staat abortus gelijk aan massamoord op ongeboren kinderen. Ze heeft ook steeds geijverd voor strengere wapenwetten, vrouwenemancipatie, homorechten en het recht op abortus en precies dat laatste is dus voor veel Amerikanen meer dan een brug te ver.

Tot slot, in de aanloop naar de presidentsverkiezingen werd Trump-steu-nende *evangelicals* gevraagd naar hun belangrijkste reden om Trump te stemmen: 34 procent verwees naar zijn beleid en ruim een kwart was vooral gecharmeerd van zijn belofte om 'verandering' te brengen. De grootste groep - 35 procent - noemde een heel andere troef: hij is Clinton niet. De haat zat dus behoorlijk diep. "Mijn steun voor Donald Trump is nooit gebaseerd geweest op gedeelde waarden", schreef een evangelisch lobbyist. "Hij kwam voort uit gedeelde zorgen." Onder de volgende president moeten 2 nieuwe rechters in het Hooggerechts-hof worden benoemd. Reken maar dat het ethisch rechts-conservatieven zullen zijn en dat de abortuskwestie opnieuw op de agenda zal komen.

(Philip Bolle)

Ze bestaan eigenaardig genoeg nog, de mensen die geloven dat alles wel goed komt met onze wereld en haar bewoners. Mensen als de Zweedse historicus Johan Norberg die ons met zijn nieuwste boek "De Vooruitgang" wil verblijden met een blik op een toekomstige wereld van geluk en welvaart voor (bijna) iedereen.

Norberg, liberaal en voorstander van globalisering en open economieën, vertrouwt erop dat we alle huidige (en toekomstige) problemen zullen kunnen oplossen. Het argument dat hij daarbij hanteert is de eenvoudige vaststelling dat het de mens in het verleden ook steeds gelukt is. Volgens hem is de wereld vandaag dan ook rijker, gezonder, vrijer, gelijkzamer en democratischer dan ooit tevoren. Om dit aan te tonen maakt hij gebruik van verschillende statistische gegevens.

Zo is onze levensverwachting er de laatste 100 jaar fenomenaal op vooruit gegaan. Wie vandaag geboren wordt, heeft een grotere kans om zijn pensioen te bereiken dan zijn voorouders hadden om

hun vijfde levensjaar te halen. Ter vergelijking, zo kent Haïti op vandaag een lagere zuigelingensterfte dan het rijkste land ter wereld in 1900. Ook op het vlak van voeding zijn we er met rasse schreden op vooruit gegaan. Zo waren er in de jaren '60 meer dan 50 landen waar de bewoners het met minder dan 2.000 calorieën per dag moesten rooien; in 2010 waren dit nog slechts een drietal landen (Zambia, Burundi, Eritrea). Het aantal doden door ondervoeding is dan ook gedaald van 18 miljoen mensen/jaar in 1960 naar 'amper' 1,1 miljoen/jaar in het laatste decennium.

Ook met het geweld gaat het de goede kant op. Na WO II hebben we een vrij constante en vooral sterke daling gekend van het aantal doden door oorlogsgeweld, weliswaar met een 'kleine' opflakking in de laatste vijf jaar, maar de laatste twee decennia kunnen zeker als de meest vreedevolle beschouwd worden in de menselijke geschiedenis. In 2013 werd 1 persoon per 100.000 mensen het slachtoffer van oorlogsgeweld; in de jaren '70 en '80 lag dit aantal tussen 5 en 7 en in de jaren '50 waren dit nog zo'n 15 personen/ 100.000. Zo is het risico dat we in het Westen het slachtoffer worden van een terrorisme-aanslag eigenlijk verwaarloosbaar klein. U hebt een grotere kans om in uw badkuip te verdrinken dan bij een aanslag om het leven te komen. Zo vielen er in de jaren '70 ook meer slachtoffers door separatistische en communistische terreur dan nu door religieus geweld.

En dan is er nog het onderwijsniveau van onze wereldbevolking. In het begin van de 19^e eeuw was slechts 12% van die wereldbevolking geletterd. Vandaag is slechts 14% van de bevolking ongeletterd. Al moet hier wel een kanttekening bij gemaakt worden. Zo is de graad van geletterdheid in sommige sub-Sahara regio's nog steeds lager dan 50%. Toch zijn de vooruitzichten ook in dit deel van Afrika positief, want het is vooral de oudere bevolking die niet kan lezen of schrijven, wat inhoudt dat binnen afzienbare tijd de cijfers ook hier een belangrijke verbetering zullen tonen...

Norberg baseert zijn positieve visie dus op een viertal variabelen: de verhoging van de levensverwachting, het bestrijden van armoede en honger, het dalende geweld en de stijging van het percentage mensen dat kan lezen & schrijven. De oorzaak die hij voor deze groei aanhaalt is, toch verrassend: de globalisering. Globalisering die, net als de verlichting en de industriële revolutie, de vooruitgang van de mens helpen mee vorm te geven. Dit openstellen van landen voor elkaars economie, heeft volgens de historicus ervoor gezorgd dat de extreme armoede in die landen is afgenomen. Ook ziet hij globalisering als hét drukkingsmiddel

dat de overgang van dictaturen naar democratieën in de hand heeft gewerkt. En daar een democratie veel meer kansen biedt op materiele vooruitgang dan een dictatuur, is globalisering ook hier mede de oorzaak van de verbeterde levensstandaard. Hij erkent wel dat globalisering ook negatieve kanten heeft, nl. dat ze een verantwoordelijkheid heeft in de uitbuiting van de werknemers in de *race to the bottom*, maar toch ziet hij veel meer positieve dan negatieve aspecten eraan.

Aan andere maatschappelijke en klimatologische wereldproblemen lijkt Norberg evenwel min of meer voorbij te gaan. De opwarming van onze aarde, onze stijgende ecologische voetafdruk, de groeiende (inkomens)ongelijkheid, hij erkent ze wel, maar hun grafieken zijn volgens hem minder belangrijk... Een éénzijdige blik die op weinig begrip kan rekenen.

Ik wil u in deze de forse repliek van de Nederlandse journaliste, schrijfster en columnist Asha ten Broeke niet onthouden. Volgens haar gaat het inderdaad op veel vlakken beter dan ooit met de wereld, maar is dit niet te danken aan mensen die tevreden naar de historische cijfers keken (zoals Norberg), maar

aan de ontevredenen die zagen dat het niet vanzelf goed zou komen. Voor haar danken we de vooruitgang aan de mensen die een betere wereld willen, die dat diep en fel nodig hebben, en die bereid zijn daarvoor te zweten en te vechten.

Aanvullend doet Norberg een uitgebreide poging om de oorzaak van het wereldwijde doemdenken te achterhalen. Volgens hem is dit deels het logische gevolg van onze verbeterde levensstandaard. Wie elke dag strijd moet leveren om gewoon maar te overleven, zal weinig tijd hebben om zich af te vragen of dat leven nu echt beantwoordt aan zijn/haar verwachtingen. Wie wel de tijd heeft om hierover te reflecteren, loopt het risico om zijn geestelijke gezondheid te schaden. Depressie, burn-out, ze zijn het resultaat van een brein dat zich evolutionair nog niet kon aanpassen aan een omgeving waar het eigen voortbestaan niet constant onder druk staat.

Maar meer nog dan ons onaangepaste brein wijst Norberg met een beschuldigende vinger naar de hedendaagse media. De media die 'dankbaar' gebruik maakt van die groeiende angst bij de mens. De mens die veel gevoeliger is voor onheil dan voor veiligheid en geluk. We hebben meer aandacht voor een neergestort vliegtuig dan voor het feit dat er nooit minder mensen stierven in een vliegtuigcrash. Toch beseft ook Norberg dat het onmogelijk is om te verwachten dat

wij zomaar onze kijk op de wereld zullen veranderen en hij pleit ervoor om naast het negatieve nieuws ook zo mogelijk een positief beeld te brengen. In de praktijk? Men zou naast een bericht over de hongersnood in Nigeria bv. kunnen vertellen dat er nu acht miljoen Nigerianen minder honger hebben dan 25 jaar geleden.

Tot slot haalt Norberg in zijn boek de woorden aan van de visionaire vooruitgangdeskundige Julian Simon (*1932 +1998 - Professor of Business Administration aan de University of Maryland): *“Het zijn niet de fysieke hulpbronnen die de mogelijkheden begrenzen, maar het menselijk brein. En dat is een hulpbron die zich continue vernieuwt. Globalisering leidt ertoe dat menselijk talent dat voorheen niet tot bloei kwam wegens een gebrek aan mogelijkheden, nu wel de kans heeft om zich te ontwikkelen. Dus de kans op een nieuwe Leonardo Da Vinci of Steve Jobs wordt steeds groter.”*

(Jean-Pierre Callant)

(Vrij naar een artikel van Ruben Mooijman in 'De Standaard' van 10 dec. II.)

Vrijdag 17 maart 2017, Beselare

13u30

Onthaal

14u

Voordracht 'Voorafgaande zorgplanning'

Lore Alleman, vrijzinnig humanistisch consulent

15u

Voordracht 'Levens einde, verhalen uit de praktijk'

Dr. Kathleen Van Boeckel (huisdokter en als LEIF arts)

16u15

Voordracht 'Erfenisrecht'

Notaris Annelies Himpe

17u15

Receptie en infostands

Stel jouw persoonlijke vragen aan:

- HuisvandeMens
- Burgerlijke Stand
- Notaris

Praktisch:

- O.C. De Leege Platse
Geluwestraat 12, Beselare
- Gratis toegang
- Graag een seintje indien je komt via
057 23 06 30 of ieper@demens.nu

WORD VRIJWILLIGER BIJ HET HUISVANDEMENS!

Al meer dan 12 jaar werk ik bij het huisvandeMens, dus al meer dan 12 jaar werk ik met vrijwilligers. De eerste jaren was dat zeer strak afgelijnd en beperkt: enkele vrijwilligers spraken afscheidsplichtigheden uit, en een andere groep van vrijwilligers vormde de begeleidingsgroep. Zij komen een viermaal keer per jaar samen met ons om de dagelijkse werking te bespreken, suggesties te doen voor de toekomst en ons te helpen bij het onderhouden van contacten met de vrijzinnige achterban.

Jaren aan een stuk heb ik niet anders geweten.

In 2015 begon dat te veranderen. Van hogerhand kregen we de boodschap dat we meer en op andere manieren vrijwilligers in onze werking moesten betrekken. Zoals steeds wanneer men mij iets nieuws voorstelt, reageerde ik nogal bedenkelijk. ('Steege' is een woord dat mijn karakter perfect typeert.) De redenering erachter begreep ik nochtans wel. Als het vrijzinnig humanisme wil groeien, dan geraak je er niet met die enkele professionele medewerkers en dat beperkte groepje geëngageerde vrijzinnigen - het is ook trouwens altijd datzelfde clubje van dezelfde mensen die actief zijn. Dus moet je meer mensen aanspreken, meer mensen laten kennis maken met het vrijzinnig humanisme, meer mensen warm maken om deelgenoot te worden.

Allemaal goed en wel, dacht ik, maar hoe begin je daaraan? (Heb ik al gezegd dat ik steeg ben?) Mijn directeur zag in mij echter de geschikte persoon om 'vrijwilligersambassadeur' van het huisvandeMens leper te worden, dus samen met een pak collega's van andere huizen overal te velde werd ik ondergedompeld in de wereld van het vrijwilligerswerk. Het werd, en is nog steeds, een inspirerende opleiding, waarbij we elkaar onder leiding van een supervisor in Brussel ontmoeten, en onze ervaringen bespreken. We inspireren elkaar met wat goed ging, we leren uit wat fout liep. Tijdens onze laatste sessie ontrafelden we waarom de vrijwilligerswerking in West-Vlaanderen best vlot loopt. Het geheim bleek: we zijn er gewoon aan begonnen, en we hadden er met zijn allen goesting in.

Eigenlijk had ik nooit gedacht dat we op zoveel vlakken vrijwilligers konden inzetten. Daar waar we vroeger enkel keken naar onze eigen noden (zijnde de begeleidingsgroep en de plechtigheden), hebben we nu onze redenering omgedraaid. We gaan ervan uit dat iedereen talenten heeft, en dat die talenten sowieso bij ons te benutten zijn. Wanneer iemand zich aanmeldt, gaan we dus op zoek naar de perfecte match. Ben je een vrolijke dame die graag voor een publiek staat? Dan ben jij misschien wel de ideale spreker voor huwelijken. Ben je creatief? Dan kan jij ons misschien helpen met het

Lore Alleman en Mieke De Neve in actie

aandenken voor de herdenkingsplechtigheid. Commerciële ervaring? Wij helemaal niet, dus we krijgen graag wat tips van je! Wil je je graag engageren, maar je ziet het niet zitten om je vast te pinnen op dagen en uren? Dan kan je misschien een paar keer per jaar komen helpen wanneer we een massale postverzendingsdoen, of ben jij diegene die hier een paar gaten in de muur kan boren. Hou je meer van brainstormen en projecten uitwerken? Wees welgekomen!

Ik vind het ook gewoon fijn om met vrijwilligers te werken. In ons huisvandeMens zijn we met slechts 4 personeelsleden, en het is tof als je dat kleine team wat kan uitbreiden. Voor mij is dat bij uitstek het grootste gemis geweest toen ik hier aan de slag ging: de beperkte samenwerking. Maar nu zijn er meer mensen dan alleen mijn 3 collega's om aan te spreken. Het 'teamgevoel', het idee van met meerderen aan hetzelfde zeil te trekken, samen onze schouders ergens onder te zetten... Heerlijk is het! We proberen dan ook niet van professionelen versus vrijwilligers te spreken, maar van 'de medewerkers van het huisvandeMens', alleman gelijk. Toch was ik wat nerveus voor de ver-

houding vrijwilliger-professioneel. Al staan we er als één groot team, wij moeten natuurlijk wel zorgen voor de ondersteuning van de vrijwilliger, zorgen dat hij zich goed in zijn vel voelt bij ons, maar tegelijk moet het werk correct uitgevoerd worden. De lat van onze dienstverlening ligt behoorlijk hoog, en iedereen moet erover geraken, en dat moeten wij een beetje in de gaten houden. Gelukkig lopen er zelden wielen af, maar als dat gebeurt, is het onze taak om dat met de vrijwilliger te bespreken. Oh jee, dacht ik, want hoe breng je zulke minder fijne boodschappen over? Hout vasthouden: ook dat bleek van een leien dakje te lopen, niet in het minst door de respons van de vrijwilligers in kwestie. Ze horen namelijk graag wat er beter kan, en hoe eerder ze het horen, hoe liever. Hoe directer de communicatie, hoe groter de appreciatie. Dat is voor mij een zeer grote les geweest dit jaar: dat ik niet bang moet zijn om naar iemand toe te stappen met een minder aangename boodschap, als ik dat maar op een open, eerlijke en respectvolle manier doe.

Ik heb veel geleerd dit jaar! Als je telkens met 4 dezelfde personeelsleden

WORD VRIJWILLIGER BIJ HET HUISVANDEMENS!

over telkens dezelfde onderwerpen vergadert, blijf je, zonder het zelf te beseffen eigenlijk, telkens met dezelfde invalshoeken zitten. Tijdens een overlegmoment met de vrijwilligers stelde één van hen iets voor, en wij konden onszelf wel voor de kop slaan: hoe was het mogelijk dat we daar zelf nooit aan gedacht hadden?

Nog een voorbeeld: samen met mijn collega Freya van Roeselare verzorgde ik in het najaar voor de tweede keer de opleiding 'plechtigheden' voor vrijwilligers. Waarom halen we er Jean Pierre niet bij, dachten we. Jean Pierre, al zo'n achttal jaar actief als spreker voor het huisvandeMens, heeft al meer dan 120 plechtigheden op zijn conto staan, en dan zijn er nog al die diensten die hij schreef en verzorgde voor mensen uit zijn eigen kring. Jean Pierre zag het zitten om ons

bij te staan en verzorgde een halve lesdag. Hij deed dat fantastisch, en Freya en ik noteerden zelf nog een aantal tips en tricks. Een vrijwilliger die helpt met de opleiding van vrijwilligers - daar had ik twee jaar geleden niet eens van durven dromen!

Wat ik tot slot misschien wel de mooiste evolutie vind, en wat eigenlijk het ultieme doel was, is dat steeds meer mensen die niet uit de georganiseerde vrijzinnigheid komen, hun weg vinden tot bij ons en het zien zitten zich te engageren. We werden op voorhand nochtans gewaarschuwd: "De levensbeschouwelijke sector is de moeilijkste om vrijwilligers voor te vinden. Mensen gaan veel liever helpen in de turnclub van hun dochter." Wat ik snap, trouwens. Bovendien hebben wij dan ook nog eens zo'n complexe levensbeschouwing, want wat

vrijzinnig humanisme voor jou is, is het misschien niet voor mij, en omgekeerd. De vele nuances vormen voor mij net de schoonheid en de rijkdom van het vrijzinnig humanisme, maar kunnen soms ook een struikelblok vormen, en een te hoge drempel leggen. En dat willen we absoluut vermijden. We kiezen resoluut voor een toegankelijke, laagdrempelige vorm van vrijzinnig humanisme, en kiezen ervoor om mensen zonder argwaan tegemoet te treden.

Precies daarom zijn we zo actief op Facebook, om die drempel te verlagen. We willen gezichten plakken op het vrijzinnig humanisme, en tonen: neen, je moet niet per se een fakkelsticker op je auto hebben om bij ons welkom te zijn. Natuurlijk gaan we in ons kennismakingsgesprek na wat vrijzinnig humanisme betekent voor de vrijwilliger in kwestie, maar we zijn geen rechters. Ook onder de collega's bij deMens.nu zijn er veel verschillen - de ene strikter, de andere lossier - dus zeker naar onze vrijwilligers toe zijn we niet onredelijk streng. (De mevrouw die vertelde dat ze iedere dag haar gebed richtte tot Moeder Maria, heb ik natuurlijk wel doorverwezen.) Want daar moeten we toch vanaf, vind ik, van dat negatieve, überkritische, intellectualistische imago van 'zij die tegen alles zijn'. We zijn heus wel tegen het een en het ander, dat besef ik ook wel, maar nog veel meer zijn we vóór van alles en nog wat! Dat proberen we op onze so-

ciale media uit te stralen, en het loont. Echt waar. Mensen reageren op wat we doen, tonen interesse, stellen vragen - er is beweging, en beweging is goed!

Ik merk trouwens dat ook de vrijwilligers zelf het fijn vinden dat de equipe uitgebreid wordt. Ze leren elkaar kennen en appreciëren elkaar. Dat was heel duidelijk te merken tijdens ons bedankingsmomentje in december, toen we iedereen uitnodigden voor een ontbijtbuffet. Dat werd ons ook heel duidelijk meegegeven tijdens de opleiding: vrijwilligers blijven bij je omdat ze het leuk vinden wat ze doen, en omdat ze er appreciatie voor voelen. We houden die gedachte continu in ons achterhoofd!

Heb je zin om eens langs te komen? Willen we eens checken of vrijwilligerswerk bij het huisvandeMens ook iets voor jou is? Welkom! Bel ons op 057 230 630 of stuur een mailtje naar leper@deMens.nu, en we plannen een afspraak!

(En je kan al eens loeren op <https://www.facebook.com/huisvandemensieper/>, dan zie je wel dat ik geen leugens vertel! ☺)

(Lieve Goemaere)

Xavier, Lieve, Laurette en Catherine

Patrick Wyffels vertelt in dit boek een dertigtal verhalen waarin de dood zijn pad kruist tijdens zijn loopbaan als huisdokter en LEIFarts (ter herinnering: een arts die een opleiding volgde om collega's met raad en soms daad bij te staan bij beslissingen rond het levenseinde). Uit de verhalen blijkt dat het vroeger allesbehalve beter was.

Tijdens zijn stage vindt Wyffels in verschillende patiëntendossiers de afkorting 'APK' terug, 'avis pro katta', pseudo-Latijn voor 'vogels voor de kat'. Artsen vermijden de kamers van deze patiënten. De familie krijgt te horen dat er niets gedaan kan worden; het mag niet volgens de wet. Andere artsen pakken het creatief aan: net voor de wachtwissel geeft arts 1 telefonisch de opdracht aan verpleegkundige 1 om de medicatie op te drijven. Na de wachtwissel krijgt verpleegster 2 van arts 2 dezelfde opdracht. Resultaat: de patiënt overlijdt en de verantwoordelijkheid is verdeeld over verschillende zorgverleners. De meest balorige artsen handelen alleen, met risico op hoge straffen. Een oudere arts vertrouwt Wyffels toe dat hij ooit te rade ging bij een dierenarts. Hoe doe je dat met een hond? Hoeveel weegt zo'n hond gemiddeld?

Sinds 2002 zijn de wetten patiëntenrechten, palliatieve zorg en euthanasie van kracht. Die moeten ervoor zorgen

dat patiënten correcte informatie krijgen en zelf beslissingen kunnen nemen over hun levenseinde. Tegenstanders suggereren wel eens dat euthanasie te nonchalant toegepast zou worden, maar de verhalen van dr. Wyffels ontkrachten dit. Bij elke patiënt gaat hij na of aan de wettelijke eisen voldaan is: is de patiënt wilsbekwaam? Is het verzoek herhaald en zonder externe druk geformuleerd? Is de toestand medisch uitzichtloos? Bij niet-terminale patiënten is dit vaak een proces van lange adem.

Verschillende patiënten passeren de revue. De vrouw met een spierziekte die euthanasie wil vóór alle communicatiemogelijkheden wegvallen. De dreigende patiënt: 'dan doe ik het zelf!' Het uitbehandelde meisje dat ondragelijke pijn lijdt, maar wettelijk gezien te jong is voor euthanasie (ondertussen is de wet aangepast). De 60-jarige vrouw die alle hoeken van de psychiatrie gezien heeft. Dr. Wyffels schrijft openhartig over mengingsverschillen met collega's, slapeloze nachten, zijn eigen verdriet en de twijfel die bij elke euthanasie de kop opsteekt. 'Soms vraag ik mij af waarom ik mezelf de macht toe-eigen om het leven van patiënten op hun verzoek te beëindigen.' Ik kan alleen maar hopen dat ik zo'n arts aan mijn zijde heb wanneer ik 'avis pro katta' ben.

(Lore Alleman)

Dokter Wyffels geeft op 27 april om 19u30 een lezing over zijn boek in de bib van Ieper. Inschrijven kan via ieper@demens.nu of 057 23 06 30. Inkom: 2 euro ten voordele van LEIF

HET ZOU/ZAL/MOET VERANDEREN...

2016 gleed voorbij...weg... *verschwunden*... Een jaar van verandering hadden ze ons beloofd en er is inderdaad een en ander veranderd...

'Ze' wilden geen frisdrank en snoep meer op de speelplaats, vonden een suikertaks uit die ondertussen gesmolten is, zetten veel blauw en groen op straat ter bescherming van het volk, geraakten het eens, maar dan weer niet over gigantische shoppingcenters, spelen vuurtje-stook met de landelijke gebieden en menen dat alles toch beter te organiseren zou zijn mochten we allemaal in hoogbouw op een kluitje zitten. Geef mij dan maar dat kluitje in het riet. Politieke incorrectheid en brutaliteit vieren hoogtij, maar een zwarte Piet is er dan weer over. Ethisch denken en doen wordt verzvolgen door een nieuwe politieke cultuur: de tweet- na de steekvlampolitiek. Kan het met een nog korter lontje? Sommigen willen hun eigen

regio weer groot maken, maar sabelen dan de eigen bedrijven en werknemers in 140 letters neer, creëren structurele onzekerheid en zetten aan tot haat en discriminatie... En inderdaad langer werken staat ook op de agenda, maar waar is Alzheimer als je hem nodig hebt. Het universum is ondoordringelijk.

Het zou veranderen en inderdaad, we hebben ondertussen bijna geen Lijnbussen meer in onze streek. Ik ga graag wandelen met onze viervoeter en inderdaad, soms geraak je nog op de boerenbuiten, bijna bij de beoogde wandelstartplek, maar terugkeren, hola, dat is wat anders. De prijzen gaan omhoog, het aanbod omlaag en het aantal gebruikers navenant. Af en toe tart ik het lot en probeer iets, zoals een afspraak maken en bijvoorbeeld van Ieper naar St-Idesbald reizen en terug. Het is me gelukt, maar het werd een dagtrip. En dat om een kleine 40km te overbruggen.

HET ZOU/ZAL/MOET VERANDEREN...

Dat heet huilen met de pet op. Huilen deden we trouwens evenzeer tijdens de poging om leper-Blankenberge-leper uit te proberen op een zaterdag in september en wat hebben we ons verwonderd, wat hebben we gelachen en vooral, ons gehaast. Een mens wordt verplicht om internet bij de hand te hebben als je nog dezelfde dag op je bestemming wenst aan te komen: trein, bus, trein, kusttram, te voet, aankomst... en terug...

Veranderen zal het, dag na dag. Meer geprogrammeerd leven, *big data collection*. Nu al 'zien' ze bij Microsoft welke software er op je pc staat en sturen ze automatisch updates door; niks meer zelf beslissen, het wordt *gepushed*. Onlangs kreeg ik een offerte van Engie (het vroegere Electrabel): een gratis nieuwe thermostaat die ik op afstand kan instellen; zo is het lekker warm als ik thuiskom en kan ik de verwarming uitzetten als ik het vergeten ben. Maar dan moet je al een smartphone hebben, deze bij hebben (ik laat die meer en meer thuis), een internetabonnement... Kortom, je bent al honderden euro's kwijt om je verwarming aan/af te zetten terwijl je net zo goed op het knopje kunt duwen bij thuiskomst of vertrek. En waarom krijgen we dat ding gratis? Omdat er *big data* achter zit tjens... Nog niet bevestigd, maar het zou me verwonderen moest dit niet de eerste stap zijn naar het verzamelen van gegevens zoals: wanneer zet men de verwarming aan, hoe lang draait die, wat is de gemiddelde temperatuur enz...

om dan voorstellen te doen om zuiniger te werken en tevens de prijzen aan te passen eens de analyses zijn gemaakt. Door bijvoorbeeld een 'aanbod' van lagere tarieven in 'vernieuwde daluren' en ja, wat stijging in de andere. Zodra ik kan, ga ik voor batterijopslag, verbonden aan mijn zonnepanelen; zelfredzaamheid is ook een optie.

Twee dagen later, twee telefoons van Eni. Een enquête. Normaal ga ik daar graag op in, maar deze keer niet. De tweede keer was hun laatste argument dat ze me wilden 'beschermen'. "Tegen wat dan wel" vroeg ik? Wel mijnheer, tegen de stijgende energieprijzen! Tja, dat zou straf zijn, een commercieel bedrijf dat twee keer belt om de gebruiker te beschermen tegen stijgende energieprijzen en minder inkomsten voor hen? Misschien is het een gemiste kans voor mezelf en was ik te achterdochtig, maar mijn extra trui ligt al klaar, mijn directe bescherming. Als iets te mooi oogt...

Het zou veranderen, veiliger worden en met technische applicaties (lees: Facebook) zouden ze De Mensen connecteren. Men zou van elkaar leren en de wereld zou een betere plaats worden. Een nobele gedachte inderdaad, maar soms hoop ik dat er vooral weer wat extra tussenschotten zouden komen. Blijkbaar is 'dé mens', (die niet bestaat), niet in staat om te leven en laten leven. Hoe moeilijk kan het zijn om de humanistische visie te onderschrijven waar men

uitgaat van rede, ethiek en rechtvaardigheid om de mensen een aangenaam en gelukkig leven te laten leiden. Heel moeilijk blijkbaar...

Verandering is de enige constante. Een super jaar op ons werk, fantastische resultaten behaald met mijn teams, alomgewaardeerd en het was – meestal - leuk. Veel dingen mogen/moeten uitproberen, verdedigen en aanpassen om uiteindelijk de jaarcijfers te zien verschijnen. Onze *continuous improvement* projecten hebben goed gescoord, het werk vergemakkelijkt en onze service naar de klanten toe staat hoog aangeschreven. 'Never change a winning team' zeggen ze dan, maar net zoals in de sport vertrekken er ook teamleden van bij ons naar andere oorden en noodgedwongen herbouwen we onze vertimmerde ploeg. Ik zie het met gemengde gevoelens gebeuren.

Verandering. Vroeger werkten we met één pijler: een job voor het leven of hooguit twee. Wie twaalf stielen had, was geboren voor de dertien ongelukken. Nu lijkt dat een constante. Sommigen hebben die 12 jobs in één en dezelfde firma; velen mogen/moeten dit traject afleggen bij een resem firma's en telkens opnieuw zijn er de fases van inwerken-leveren-overdragen-beëindigen, niet alleen op het vlak van het werk zelf, maar ook telkens opnieuw nieuwe collega's en bazen... Sommigen verwonderen er zich dan nog over dat de loyaliteit naar de firma toe vermindert. Loyaliteit, die moet van twee kanten komen.

Maar ik ben tevreden. *Content* dat ik van thuis uit, van 't Lief, de mogelijkheid krijg om vele dingen uit te proberen, één stap met een keer, zelfs als ze sceptisch is. Inderdaad, ik hou van mijn werk, *project management & team leadership* in een wereldwijd virtueel team, en ik doe het al 20 jaar, maar ik wil ook andere dingen kunnen, zowel privé als professioneel.

Ik *mag* van 't Lief cursussen volgen, week-ends aan een stuk, en ik heb ondertussen al bijna vijf jaar een bijberoep masseur / shiatsu waarvoor ik haar dressing 'tijdelijk' gebruik; ik *mag* avondlessen volgen om mijn fotowerk te pimpen en te verkopen op www.dreamstime.com; ik *mag* een boek schrijven (ja, ook tijdens de vakanties en 's avonds) en ik *mag* dat nu proberen uit te geven... Dat boek, dat wordt de basis voor mijn vierde pijler die ik *mag* uitbouwen: **sva-consult**. Begrijp je nu dat ik *content* ben?

Tot slot, mijn wensen voor jullie allemaal die zover gelezen hebben (bedankt daarvoor trouwens), moge het allemaal weer wat gewoner worden; moge onze leiding weer denken op langere termijn en in termen van duurzaamheid; moge je zelf de tijd krijgen om in de aarde te wroeten, op de hort te gaan in bossen en velden, van te genieten van het gras afrijden, te genieten van een wat minder verzorgde tuin, te genieten van zotte dingen die je uitprobeert en vooral van te genieten van elkaar! Doen! Maar bovenal, een goede gezondheid toegewenst.

(Stefan.)

Met een citaat uit het lied 'Zo stil' van BLØF opende Dave, vrijwilliger bij het huisvandeMens (hvdM), op zondag 11 december Wereldlichtjesdag.

Op Wereldlichtjesdag worden overal ter wereld om 19 uur plaatselijke tijd kaarsjes aangestoken ter nagedachtenis van overleden kinderen. Omdat we in verschillende tijdzones leven, gaat er gedurende 24 uur alsof een golf van warmte en licht de wereld rond. Het idee om met lotgenoten een overleden kind te herdenken, ontstond in het Verenigd Koninkrijk en via omwegen bereikte het ook Vlaanderen. Verbondenheid, troost, pijn om het verlies van een kind, erkenning en samen zijn staan die dag centraal. Eerder al organiseerden we met het hvdM het symposium 'Liefde die niet overgaat wanneer een kind sterft' en 'Stil verdriet' dat over het verlies van een kind tijdens de zwangerschap of net na de geboorte gaat. Door de vele warme reacties merkten we telkens dat er een grote behoefte is aan samen zijn met lotgenoten. Want mensen die hetzelfde meemaakten, begrijpen elkaar. Net daarom sloten we aan bij Wereldlichtjesdag en zo'n 70 mensen vonden hun weg naar het hvdM, waar dit symbolische moment plaatsvond.

Een leven lang

Een vader stapte op me af en vroeg verontschuldigend of hij wel welkom

was, want zo zei hij "*mijn zoon is al veertig jaar dood.*" Ik verzekerde hem dat zijn komst zeker gewenst was, want je kind verlies je niet één keer, maar je hele leven lang, telkens opnieuw. Het gaat inderdaad om die ondraaglijke pijn en het diep gemis, maar ook over de verloren gegane dromen samen met de toekomst die je voor ogen had. Als je het zo bekijkt, dan lijkt er geen einde aan het sterven te komen. Ook op plaatsen waar het kind nooit geweest is of op momenten dat het nooit heeft beleefd, zoals het afstuderen, het behalen van het rijbewijs, trouwen, kinderen krijgen, ...

Geen kind is zo aanwezig als het kind dat gemist wordt. Dat niet iedereen begripvol is, werd me ook weer tijdens Wereldlichtjesdag duidelijk. Een moeder vroeg me of "*het wel normaal is om na acht maanden nog steeds te rouwen?*" Dat in onze huidige maatschappij je rouwproces maar een aantal maanden mag duren en je daarna de draad van het leven weer moet oppikken, is een vooroordeel waar veel rouwenden moeten tegen opboksen. Maar vaak ontbreekt hen de kracht en daarmee ook de durf om openlijk de tranen de vrije loop te laten waardoor ze geïsoleerd geraken. Als rouwende ouder sta je dan nog meer met je verdriet alleen. Troost, er zijn voor elkaar, samen huilen en herinneringen ophalen is nochtans zo wezenlijk in het rouwproces.

Kaarsjesritueel

Om iets voor zeven nam iedereen een kaarsje en we begaven ons naar de tuin waar het kaarsjesritueel doorging. Toen alle kaarsjes brandden, zocht iedereen een mooie plek uit om zijn lichtje neer te zetten: op de vensterbank, bij de vuurschaal, op het grind, beschut onder de bomen, dichtbij andere kaarsjes of helemaal alleen. Sommigen noemden stil de naam van hun kind, anderen waren in gedachten verzonken of huilden woordloze tranen. In stilte bleven we een tijdje naar al die brandende lichtjes kijken, die elk een naam hadden en elk een verhaal vertelden. Het was een bijzonder intens moment. Maar de echte ontlading kwam pas toen muzikanten Larah en Filip het lied 'All I want' van Kodoline speelden. De diepe wens om elkaar nog één keer te zien, nog één keer aan te raken... Het definitieve afscheid en het alleen achterblijven - waar het nummer over gaat - was voor iedereen zo herkenbaar.

"*Zo hoort het leven toch niet te zijn*", hoorde ik langs alle kanten. En: "*Het is niet natuurlijk om je kind te begraven.*" Na het kaarsjesritueel kon ieder die dat wilde bij een kommetje verse soep of warme chocomelk wat napraten. Ook ik nam wat soep, schoof mee aan en luisterde naar de vele verhalen over de kwetsbaarheid van het leven. Een doodgeboren kind, een dronken chauffeur, een brand... en je leven ziet er op slag helemaal anders uit. Voor altijd overschaduwd door dat immense verdriet.

Een glas rode wijn

Op weg naar huis met de wagen zette ik 'Anthony & the Johnsons' op. Ik had nood aan de zachte pianomuziek en de kwetsbare stem. De vele verhalen, het grote verdriet, de dankbaarheid, de hoop en het gemis, hadden een grote indruk op me gemaakt. Ik moest dit een plaatsje geven en het driekwartier huiswaarts vloog voorbij. De sleutel in de voordeur draaide ik op automatische piloot om. Ik deed mijn schoenen uit, plofte me in de zetel en bij een glas rode wijn overpeinsde ik de dag. "*Heel pakkend en waardevol, héél pakkend en waardevol*" waren zinnen die steeds terugkeerden. Ik weet nu wat mij bij volgende editie te wachten staat.

(Mieke Deltomme
Vrijzinnig humanistisch consulent
HuisvandeMens leper)

Begin december van vorig jaar waren ze er: de driejaarlijkse resultaten van het internationale PISA-onderzoek (Programme for International Student Assessment). Dit onderzoek uitgevoerd door de ministeries van Onderwijs, gecoördineerd door de OESO, onderzoekt wereldwijd de resultaten van leerlingen van 15 jaar op verschillende domeinen. In cijfers, 510.000 leerlingen uit 65 landen werden bevraagd. Deze keer werden de scholieren getest voor wiskunde, wetenschappen en lezen. Vlaams minister van Onderwijs Hilde Crevits was er als de kippen bij om de puik Vlaamse resultaten bekend te maken: het Vlaams onderwijs blijkt nl. wereldtop te zijn. Veel experts waren echter verrast door de resultaten, want in andere internationaal vergeleken onderzoeken rond wetenschappen, scoort Vlaanderen jaar na jaar lager.

Pisa

Het PISA-onderzoek is niet onomstreden. Zo worden niet in alle landen dezelfde vragen gesteld. Deze vragen worden voorbereid door verschillende universiteiten per land om culturele verschillen uit te sluiten. Het is nog maar de vraag of ze daarin slagen. Kan men bijvoorbeeld de kennis van het lezen vergelijken tussen Vlamingen en Chine-

zen? En Shanghai, dat traditioneel hoog scoort in deze test, stoomt zijn leerlingen nadrukkelijk klaar om op 15-jarige leeftijd goed te kunnen scoren op deze tests. Een andere kritiek die luid weerklinkt, is dat een toets een momentopname is. En kan men de kennis die getest wordt ook toepassen in het latere leven? Om het nog maar te hebben over de geselecteerde domeinen die getest worden: maar wat met zelfredzaamheid, probleemoplossend denken en democratische burgerzin? Kortom, zijn de PISA-scores voor het onderwijsniveau niet wat het Eurosongfestival is voor de popmuziek, kortom waardeloos?

Een goed nieuws show

De resultaten gelanceerd door het Vlaams Ministerie van Onderwijs waren ronduit verbluffend. Voor wetenschappen halen de Vlaamse 15-jarigen de 8ste plaats wereldwijd. Dit omvatte zowel scheikunde, fysica als biologie. Hetzelfde beeld is er voor wiskunde en leesvaardigheid. Voor wiskunde behalen enkel Singapore, Zuid-Korea en Japan betere scores. En voor leesvaardigheid behaalden we de 9de plaats wereldwijd. Voor de tegenstanders van de hervorming van het secundair onderwijs is dit uiteraard spek naar hun bek, want met dergelijke

resultaten hervorm je het (secundair) onderwijs uiteraard (?) niet.

De dag nadien

Een grootschalig onderzoek lezen, bestuderen en interpreteren vergt tijd, maar na de lancering door onze minister van Onderwijs, Hilde Crevits, duurde het welgeteld één dag voor je al heel wat kritische opmerkingen kon horen en lezen. Jawel, we scoren hoog in de *ranking* maar PISA-test na PISA-test gaan we erop achteruit. We scoren bijvoorbeeld al opeenvolgende tests goed in het aantal toppresteerders voor de gekozen studiegebieden, maar het zijn er wel iedere keer minder. De kloof tussen de toppresteerders en de laagste presteerders groeit ook bij ieder onderzoek. Ook de uitstroom van het aantal ongekwalificeerde instromers - leerlingen die zonder diploma stoppen op school - stijgt jaar na jaar. Leerlingen met een andere thuistaal zijn oververtegenwoordigd in het aantal laagpresteerders en ook de sociaal economische status van leerlingen bepaalt zeer uitgesproken hun hiërarchie in de resultaten.

De commissie Monard

In 2013 werd onder impuls van toenmalig onderwijsminister Frank Vandenbroucke een commissie opgericht om het secundair onderwijs te hervormen. Het secundair onderwijs kende al meer dan 50 jaar geen veranderingen meer terwijl de wereld in een razend tempo was veranderd. Het doel was een ambitieuze conceptnota af te leveren als basis voor

de onderwijshervorming. Deze commissie werd voorgezeten door Georges Monard, een onderwijsmonument met meer dan 13 jaar ervaring als secretaris-generaal bij het ministerie van Onderwijs. De commissie zocht oplossingen voor de pijnpunten van ons secundair onderwijs vandaag. Een eerste hervorming die men voorstelde behelsde:

- Schrap ASO, KSO, TSO en BSO en vervang deze door 'belangstellingsgebieden'. Binnen deze gebieden worden zowel doorstroomopleidingen, gericht op verdere studies, aangeboden, maar ook arbeidsmarktgerichte opleidingen. Zo een gebied zou bijvoorbeeld gezondheid, welzijn en samenleving kunnen zijn. In deze richtingen zouden de huidige humane wetenschappen, sociaal en technische wetenschappen, sport en haartooi kunnen opgaan in één belangstellingsgebied.
- Eén brede eerste graad: eerst kennismaken en dan pas kiezen. In de eerste graad secundair onderwijs zou men moeten proeven van alle belangstellingsgebieden. Leerlingen kunnen nl. niet kiezen voor iets waar ze nauwelijks iets van afweten. In de brede graad moet er ruimte zijn om extra ondersteuning te bieden aan leerlingen die het moeilijk hebben met bepaalde vakken; om ze te laten bijbenen en zo de sociale ongelijkheid deels te kunnen opvangen.
- Minder studierichtingen en meer flexibiliteit tussen de studierichtingen: een groot deel van de vandaag aangeboden studierichtingen sluit niet meer aan op de arbeidsmarkt.

En toen kwam het gemor

Intussen liggen de hoogdagen van het gedroom, over welk soort secundair onderwijs we willen in de nabije toekomst, ver achter ons. Bij de vorming van het regeerakkoord sneuvelden een groot deel van de voorstellen van de 'Commissie Monard'. Ondanks het waternetstelsel - waarbij veel te veel leerlingen starten in het ASO om dan mislukking na mislukking te eindigen in het beroepsonderwijs of ongediplomeerd het onderwijs te verlaten - komt er geen afschaffing van het ASO, BSO, KSO en TSO. De schotten blijven. Zelfs over de verschillende belangstellingsgebieden, die de veel te enge studierichtingen van vandaag moeten vervangen, komt men niet tot een realistisch vergelijk. Meer dan ooit werd de hervorming van het secundair onderwijs een ideologische discussie. Ze kwam muurvast te zitten in de patstelling met aan de ene kant de keuze voor een secundair onderwijs waar iedereen aan deel kan nemen en aan de andere kant een onderwijs dat meer toppresteerders voortbrengt en ons land hoog in de prestigieuze internationale rankings brengt.

Wat voor onderwijs willen we?

Het onderwijs zoals we het vandaag kennen, is gegroeid uit de vorige twee eeuwen waarin we een duidelijke maatschappelijke opdeling hadden. Aan de ene kant had je de kennisberoepen en aan de andere kant de beroepen waar techniek of handvaardigheid belangrijk was. Intussen is onze maatschappij

spoorslag geëvolueerd naar een dienstenmaatschappij waar kennis en techniek nooit ver van elkaar liggen. De elektriciën van vroeger werd een installateur van hoogwaardige technologische automatisatieapparatuur. De studierichtingen binnen het ASO brengen al lang geen zekerheid meer voor zorgeloze carrièremogelijkheden. Een significant deel van de leerlingen die afstuderen in een ASO richting slaagt niet in hogere studies en komt zo met een achterstand op de arbeidsmarkt terecht. Technologische revoluties zorgden ervoor dat bepaalde beroepen definitief verdwenen. Ieder jaar studeren er bijvoorbeeld nog duizenden leerlingen in Vlaanderen af in de richting BSO kantoor; een richting waar men vroeger vlotjes mee aan de slag kon op een kantoor. Het introduceren van ICT maakte de taakin-vulling van deze afgestudeerde leerlingen binnen een kantoor helaas totaal overbodig.

Uit recent onderzoek in Nederland blijkt dat 60% van de Nederlandse jongeren vandaag een beroepsopleiding volgt voor een beroep die binnen 10 jaar niet meer zal bestaan! Ook in de typische kennisberoepen is er een evolutie naar meer en meer vaardigheden. Door een toevloed van wetenschappelijk onderzoek is kennis in sommige gevallen haast voorbijgestreefd wanneer men het aanleert.

Wallonië

Telkens de internationale Pisa-resultaten bekend worden, slaat het Vlaam-

se onderwijs zichzelf op de borst. We schrijven onze schitterende resultaten graag toe aan de uitstekende kwaliteit van onze scholen en kijken meewarig naar Wallonië. Franstalig België eindigde voor wiskunde op een bedroevende 33ste plaats, voor wetenschappen zelfs op een 35ste. Zijn wij Vlamingen terecht zo zelfvoldaan? Is het Vlaamse onderwijs echt zo veel beter dan haar Waalse tegenvoeter of is er een redelijke verklaring? Dominique Lafontaine, PISA-coördinator voor de Franstalige Gemeenschap geeft een aantal mogelijke verklaringen. Het armoederisico in Wallonië is dubbel zo hoog als in Vlaanderen en er zijn ook veel meer leerlingen van allochtone afkomst. De helft van de Franstalige vijftienjarigen heeft al één of meerdere leerjaren overgedaan; in Vlaanderen is dat maar een kwart. Waalse leraren kunnen zich niet baseren op eindtermen. Sinds het begin van de jaren 2000 leggen de *socles de compétences* de vereiste basisvaardigheden vast. Die zijn heel algemeen geformuleerd, net als de leerplannen van de netten. En tot slot, Vlaamse leraren focussen voornamelijk op prestaties; Waalse leraren zijn meer bezorgd over hoe hun leerlingen vorderen dan over hun resultaten. Ook in het onderwijs, een België met 2 snelheden dus.

Slot

Willen we in Vlaanderen een onderwijs waar burgerschap en democratische waarden ook een onderdeel zijn van het curriculum van de scholier? De gezondheid van de samenleving wordt er in ieder geval aan afgemeten. Willen we een onderwijs waar iedere jongere een plaats vindt en kan uitblinken of kiezen we voor elitair onderwijs voor de happy few? Sluit het één het andere noodzakelijkerwijs uit?

De minister van Onderwijs houdt vol dat op 1 september 2018 de leerlingen van 12 jaar zullen instappen in een vernieuwd secundair onderwijs. Dit is wel al de derde datum die gelanceerd wordt... Intussen werd binnen de regering nog geen enkel akkoord bereikt rond de hervorming en met de verkiezingskoorts van 2018 in het achterhoofd lijkt het dan ook haast onhaalbaar om grote hervormingen door te voeren. Vanaf 2019 kan de vierde opeenvolgende regering dan met hervormingsplannen aan de slag. Maar ondertussen staat de wereld niet stil en komt de volgende PISA-test er aan.

(Peter Vanthuyne)

U hebt deze maand wellicht onnoemlijk veel keer uw medemens gezoend. Gelukkig Nieuwjaar! En een goeie gezondheid! Ééntje op de wang als een korte begroeting, drie klassieke luchtzoenen of een occasionele klapzoen. Over een tong draaien hebben we het hier even niet. Neen, het gaat over begroeten en zoals we het geleerd hebben. Vroeger beperkt tot de intimi, nu een weid verbreid gebruik, uitgebreid tot Jan, Pier en Paul. De vrouwelijke tegenhangers zijn mij niet bekend. Zelfs onze jeugd zoent er op los dat het een lieve lust is en dat was ooit wel anders. Idem voor collega's op het werk trouwens. En we beperken ons niet alleen meer tot het andere geslacht; de mediterrane zoencultuur heeft ook hier zijn intrede gedaan en mannen die mannen begroeten met een stevige omhelzing en bijhorende smakkende zoen choqueren niemand meer. Vrouwen hebben dat privilege bij mijn weten altijd al gehad onder elkaar. Ah zoenen, het maakt je blijer en het verlaagt je bloeddruk.

Fijn toch? Maar hola, niets moet. Als u het niet zo begrepen hebt op al die grettige zoeners, dan strekt u wellicht uw arm om uw veilige cirkel te creëren en u geeft een hand, maar ook hier beschikt u over een ruim assortiment. Van het slappe, kleffe pootje tot de solide handdruk, in stille verstarring of uitbundig geschud. Vaak nog eens met de andere hand er bovenop als teken van warme genegenheid of troost. Subtiel en gedecideerd versus ruw en knijpend. Het zegt iets

over de gever; het zegt iets tegen de ontvanger. Dat het bij uitstek dé bron is om een verkoudheid te delen of op te doen, laten we hier even buiten beschouwing. Neen, handen schudden is ons zo vertrouwd dat we er niet eens meer bij stilstaan waarom we dit ritueel zo intens beoefenen. Kortom, iedereen schudt handen!

Iedereen? Neen, Veel mensen in India en sommige aangrenzende landen doen niet aan handen schudden. In plaats daarvan begroet men elkaar middels het respectvolle namasté-gebaar - handpalmen tegen elkaar, vingers naar boven -, dat soms gepaard gaat met een lichte buiging. In bepaalde islamitische landen behoren handdrukken niet stevig te zijn. Dat wordt als onbeleefd gezien. Bovendien is het handen schudden tussen mannen en vrouwen uit den boze. En je voelt de miserie zo dit artikel binnensluipen...

In de meeste Westerse culturen wordt het weigeren van een aangeboden hand nl. als een belediging gezien. Binnen bepaalde fundamentalistische delen van de isla-

mitische wereld daarentegen, is het ongebruikelijk en zelfs tegen de goede zeden om als man in het openbaar een vrouw de hand te schudden. Het niet-handen schudden bij orthodoxe moslims moet in verband worden gebracht met een te voorkomen verleiding tot overspel. Dit berust op de gedachte dat aanraking van een vrouw seksuele begeerte kan opwekken jegens personen die niet tot de echtgenoten behoren. In die zin drukt het op een tegenovergestelde wijze, respect en eerbied voor de vrouw uit. Zo kun je het dus ook formuleren, maar zo had de Gentse schepen van Burgerzaken Sofie Bracke (Open VLD) het niet begrepen toen een Belgische moslimman haar uitgestoken hand weigerde naar aanleiding van het voltrekken van zijn huwelijk op het Gentse stadhuis. De schepen was perplex en verontwaardigd, maar voltrok alsnog het huwelijk. Alain Courtois (MR), eerste schepen van Brussel gaat een stap verder en heeft sinds zijn aanstelling in 2012 al bij acht huwelijken (een joods, een protestants en zes islamitische koppels) de voltrekking geweigerd op grond van het neutraliteitsprincipe. Reden was telkens de weigering van de bruid om de schepen de hand te schudden, om religieuze redenen. Maar kan dat zomaar?

In Brussel in elk geval wel, want het gemeentelijk reglement voor trouwers van de stad Brussel werd speciaal voor/door Courtois aangepast bij het begin van zijn schepenmandaat. Het voorziet dat indien iemand weigert hem of zijn vervan-

ger een hand te geven bij de trouwpartij, deze niet doorgaat. Mij lijkt deze clausule echter totaal onwettelijk, want in de wetten die de burgerlijke stand regelen is dit nergens voorzien als reden van weigering. Dit Brusselse gemeentelijk reglement zou dus moeten vernietigd of geschorst worden. Om welke reden ook iemand die andere waarden of gebruiken naleeft, verplichten iemand de hand te geven om ze te willen huwen, is discriminerend, onwettelijk en dom. Neutraliteit houdt nl. niet automatisch in dat een trouwend stel zijn principes moet laten varen en de plaatselijke gebruiken moet overnemen op straffe van niet te mogen trouwen.

Vlaams Minister van Integratie Liesbeth Homans (N-VA) is het echter volmondig eens met de schepen. Een hand weigeren druist in tegen het principe van samenleven in diversiteit en is in dit geval een teken van een religieus extremistisch gedachtegoed, klinkt het. Zware woorden als u het mij vraagt. Beweren dat er maar één goede manier is om iemand te begroeten en om respect te tonen, getuigt van *etnocentrisme*, zijnde alleen kijken naar je eigen cultuur. Ambtenaren mogen hun eigen overtuigingen niet laten voorgaan op de toepassing van de wet. De wet kan onderwerp van discussie zijn, maar eens en zolang ze aangenomen is, moet ze door iedereen worden toegepast. Anders wordt het ieder zijn eigen wet.

(Philip Bolle)

Hujo - Humanistische Jongeren VZW presenteert
in samenwerking met de huizen van de Mens en deMens.nu

DIGIMORES DEBATWEDSTRIJD

2017

WAT?
WIE?
WAAROM?

In duo wordt gedebatteerd over brandend actuele stellingen
Derde graad secundair onderwijs ASO, BSO, KSO & TSO
Omdat de mening van jongeren telt!

DOE MEE AAN DE PROVINCIALE VOORRONDES!

LIMBURG
Zaterdag 4 februari 2017 - Vrijzinnig Ontmoetings Centrum
A.Rodenbachstraat 18, 3500 Hasselt

OOST - VLAANDEREN
Zaterdag 18 februari - Geuzenhuis
Kantienberg 9, 9000 Gent

BRUSSEL
Woensdag 22 februari, 13u00 - het huisvandeMens Brussel
Saintelettesquare 17, 1000 Brussel

WEST - VLAANDEREN
Woensdag 8 maart - VC Mozaïek
Overleiestraat 15A, 8500 Kortrijk

VLAAMS - BRABANT
Woensdag 8 maart - VOC R. Moucheron
Frans Geldersstraat 21, 1800 Vilvoorde

ANTWERPEN
Woensdag 15 februari
AP Hogeschool Antwerpen

FINALE:
Zaterdag 18 maart - Zaal De Schelp Vlaams Parlement
Leuvenseweg 86, 1000 Brussel

Inschrijven via WWW.DEBATWEDSTRIJD.BE

DEBAT-
WEDSTRIJD
VOOR
VRIJ-ZINNIGE
JONGEREN

WIN
MOOIE
PRIJZEN!